

NATURA, CULTURA I CIUTATS

La ciutat és un dels productes artificials més complexos que produeix una cultura. S'hi emmirallen el sistema de pensament i el tipus d'organització social del grup humà que la forma i l'habita. El tipus de relació que els éssers humans teixeixen amb la natura també és un factor determinant en la configuració d'un espai habitat i dóna lloc a diferents tipus de transformacions del territori, conforma paisatges diversos.

La varietat de maneres d'ordenar l'experiència i d'operar amb la natura fa que no totes les cultures s'hi relacionin de la mateixa manera. En la nostra ontologia, la cultura està per sobre de la natura i la instrumentalitza, però això no sempre ha estat així. A occident, la modernitat va suposar un trencament del vincle que els homes —la cultura— mantenien amb la natura. En el precís moment d'aquesta dissociació naixia també la necessitat i la voluntat de tornar a aproximar aquestes dues dimensions. Els parcs urbans van ser un primer element que reintroduïa la natura a la ciutat, i l'evolució del tipus de patró amb què es dissenyaven variava segons les concepcions que, en cada època, es tenien sobre com havia de ser aquesta natura domesticada.

Durant anys, l'objecte preferent de projecte i d'estudi d'arquitectes i urbanistes ha estat l'espai construït. Els espais que quedaven "entremig" de les aglomeracions urbanes, sovint espais geogràfics d'aparença no antropitzada, no mereixien cap tipus d'atenció. Des de fa un temps, però, aquells espais oberts que abans ni veïem han passat a ser els principals llocs d'oportunitat per donar un nou ordre (i valor) a les metròpolis. No s'hauria produït aquest canvi si no fos per la penetració en la societat d'una consciència mediambiental. Tot i així, subsisteix en el fons la subordinació de la natura a la cultura. Assolir una nova relació que no sigui de dominació podria enriquir la manera de pensar aquests espais naturals i la ciutat.

La ciudad es uno de los productos artificiales más complejos que produce una cultura. En ella se reflejan el sistema de pensamiento y el tipo de organización social del grupo humano que la forma y la habita. El tipo de relación que los seres humanos tejen con la naturaleza también es un factor determinante en la configuración de un espacio habitado y da lugar a diferentes tipos de transformaciones del territorio, conforma paisajes diversos.

La variedad de modos de ordenar la experiencia y de operar con la naturaleza hace que no todas las culturas se relacionen de la misma manera con ella. En nuestra ontología, la cultura está por encima de la naturaleza y la instrumentaliza, pero eso no siempre ha sido así. En occidente, la modernidad supuso una ruptura del vínculo que los hombres —la cultura— mantenían con la naturaleza. En el preciso momento de esta disociación nacía también la necesidad y la voluntad de volver a aproximar estas dos dimensiones. Los parques urbanos fueron un primer elemento que reintroducía la naturaleza en la ciudad, y la evolución del tipo de patrón con el que se diseñaban variaba según las concepciones que, en cada época, se tenían sobre cómo debía ser esta naturaleza domesticada.

Durante años, el objeto preferente de proyecto y de estudio de arquitectos y urbanistas ha sido el espacio construido. Los espacios que quedaban "en medio" de las aglomeraciones urbanas, a menudo espacios geográficos de apariencia no antropizada, no merecían ningún tipo de atención. Pero desde hace un tiempo aquellos espacios abiertos que antes ni veíamos han pasado a ser los principales lugares de oportunidad para dar un nuevo orden (y valor) a las metròpolis. No se habría producido este cambio si no fuera por la penetración en la sociedad de una conciencia medioambiental. Aun así, en el fondo subsiste la subordinación de la naturaleza a la cultura. Alcanzar una nueva relación que no sea de dominación podría enriquecer la manera de pensar estos espacios naturales y la ciudad.